

ЕТИКА І. КАНТА І СУЧАСНІСТЬ

Етика - одна з найдавніших філософських дисциплін, предметами якої є мораль. Коли етика вперше була визначена як спеціальна галузь дослідження, інтерес до її розуміння не зменшується й до сьогодні. Такі філософи, як Арістотель, Спіноза, Кант і Маркс, у різний час вирішували проблеми етики.

Метою нашого дослідження є аналіз етики І. Канта колись і у сучасному світі. Для досягнення мети ми ставимо наступні завдання:

- розкрити суть етики І. Канта

Виклад матеріалу. Етика Канта багато в чому була вершиною сучасної моралі. Серед класиків німецької філософії Кант приділяв найбільше уваги моралі, а її етична концепція, послідовно розроблялася протягом ряду спеціальних праць, була найбільш розробленою, систематизованою та повною. Кант поставив ряд критичних проблем, пов'язаних з визначенням моралі. Однією з заслуг Канта є те, що він відокремив питання про існування Бога, душі та свободи - питання теоретичного усвідомлення - від питання практичного усвідомлення. Практична філософія Канта мала великий вплив на наступні покоління філософів (А. В. Гумбольдт, А. Шопенгауер, Ф. Шеллінг, Ф. Гелдерлін та ін.).

Кантова етична наука розвивається з 20-х років. Існує багато різних оцінок етики Канта. З точки зору метафізики, найціннішими є ідеї Канта про свободу та автономію етики.

Сучасні дослідження етики Канта - це спроба запропонувати нові засоби мислення про неї та нові підходи до реконструкції критичної етики. Відправною точкою критичної етики Канта є усвідомлення практики, в якій втілюється раціональна поведінка людини.

Подібно до того, як теоретична філософія пояснює можливість істини та наукових знань, вся практична філософія присвячена людській практиці, а розгляд взаємозв'язку між справжньою свободою та моральним законом є однією з фундаментальних проблем розуміння практичної філософії Канта. На думку Канта, єдність критичної філософії з філософією моральності. Канта слід шукати у фундаментальному положенні людини у світі та в розумінні єдності. Насправді моральна поведінка вимагає не лише усвідомлення обов'язку, а й практичного виконання обов'язку.

Взаємозв'язок між етикою Канта та його теоретичною філософією, формування його думок у вченні про свободу та етику, обов'язок - ці питання є центром уваги його етичної концепції.

Єдине, що спочатку визначено в людині, - це її прагнення до щастя. Основні потреби та інтереси людей зрештою зводяться до досягнення блаженства. Але навіть якщо цю фундаментальну природу людини можна відрізнити від існуючої психології людей і приписувати людині якийсь «справжній» інтерес і прагнення на противагу його безпосереднім, реальним нахилам і бажанням, мораль у цьому випадку буде зведена до певного «розумного егоїзму».

Кант мислить тут насамперед як мораліст, з точки зору самої моральної свідомості, послідовно реалізуючи власну логіку. У цьому випадку він захищає чистоту морального мотиву. Принцип щастя, говорить Кант, «підпорядковується моральним мотивам, які радше підривають і руйнують увесь його піднесений характер, змішуючи наміри з чесною і пороками в одному класі, навчаючи лише одного - як краще рахувати».

Якщо мораль заснована на прагненні людського щастя, то пробудження до дії, навіть якщо воно правильне, буде обтяжене чужими, «гетерономними», неморальними мотивами - надією на успіх, здобуттям блаженства в цьому світі чи потойбічному світі, призом чесноти. Нарешті, отримати внутрішнє задоволення від знання правильності своїх дій. Справжній моральний настрій людини повинен полягати не в тому, щоб розраховувати на винагороду в тому чи іншому світі, а в тому, щоб виконувати свій обов'язок, незалежно від усіх надій, навіть щастя - незводимого характеру одне людське бажання.

Мораль, на думку Канта, не можна трактувати лише як засіб досягнення будь-якого результату. За такої інтерпретації мораль стає суто технічним, прагматичним завданням, питанням «розсудливості», здатності ефективно досягати цілей. Такі правила дійсності, очевидно, застосовуються в житті людини. Кант називає їх умовними, гіпотетичними імперативами: якщо ви хочете результату, вам слід це зробити. Але справа в тому, що такі правила щодо того, як досягти цієї мети, ігнорують питання визначення самої мети. Насправді моральні вимоги людини не можна зводити до якихось технічних рекомендацій, які лише вказують, як досягти наміченої мети якомога ефективніше.

Далеко не кожному мету можна вважати моральною, успішна дія може бути антиморальною. Навіть задля вагомих причин можна застосовувати ефективні засоби, які можуть бути аморальними. Отже, гіпотетичний імператив як вказівка на важливість технічного замовлення нічого не говорить про моральний характер дій. Цілеспрямованість не завжди відповідає імперативу моралі - в цьому проблема.

Висновок. Вчення про мораль лежить в основі всієї системи Канта. Мораль не є людською психологією як такою, вона не зводиться до будь-яких властивих всім людським елементарним бажанням, почуттям, пробудженням або до будь-яких особливих унікальних переживань, емоцій, відмінних від усіх інших психологічних параметрів людини.

Мораль, звичайно, може набувати форми певних психологічних явищ, що відбуваються в свідомості людини, але лише шляхом виховання, підпорядковуючи елемент почуттів особливій логіці морального обов'язку. Як правило, мораль не зводиться до «внутрішньої механіки» психологічних імпульсів та переживань людини, а є нормативною, тобто вона дає людині конкретні дії та пробудження за своїм змістом, а не за психологічною формою, емоційним забарвленням, настроєм тощо.

Список використаних джерел

1. Кант Іммануїл. Антропологія з прагматичної точки зору / Іммануїл Кант. Естетика; пер. з нім. Б. Гавришкова. - Львів: Аверс, 2007. - С. 275-346.
2. Кант Іммануїл. Критика чистого розуму / Пер. з нім. та приміт. І. Бурковсько-го. - К.: Юніверс, 2000.-504 с.
3. Кант Іммануїл. Критика практичного розуму / Пер. з нім, та приміт. І. Бурковського; наук. ред. А. Єрмоленко. К.: Юніверс, 2000.-240 с
4. Кант Іммануїл. Критика естетичної здатності судження / Іммануїл Кант. Естетика; пер. з нім. Б. Гавришкова. - Львів: Аверс, 2007. - С.15-210.
5. Кант Іммануїл. Спостереження над чуттям прекрасного і піднесеного / Іммануїл Кант. Естетика; пер. з нім. Б. Гавришкова. - Львів: Аверс, 2007. - С.211-274.